

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Sectio tertia. Vtrum res supernaturales, seu mysteria gratiæ contineantur
sub objecto huius scientiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

ad intuentum, & quidditatiue cognoscendum, quæ & qualis sit illa locutio: ex quo euidenter intelligitur, illam esse talis rationis, vt non possit esse, nisi à Deo ipso immutante intellectum. Exemplis explicari potest, primo in supernaturalibus: nam si quis euidenter videat actum, vel habitum fidei infusæ, & quidditatiue illum cognoscat, clare videbit, illam esse entitatem supernaturalem, quæ ab alio, quam à Deo, esse non potest. Secundo, ex rebus humanis: nam si satis perspectam habeam vocem alicuius, illa audita, euidenter intelligam, cum esse, qui loquitur, quamuis personam non videam. Si ergo intelligitur Deus habere proprium modum loquendi, seu supernaturaliter immutadi intellectum: sicut enim proprium est Dei illi menti, ita habere potest proprium modum loquendi illi, quo modo clare euidenter cognito, & vt facile diuino lumine cognosci potest, euidenter constabit eodem lumine, Deum esse, qui loquitur, & consequenter erit euidenter, ita rem se habere, sicut mente concepitur, seu auditur.

Sed tunc est tertia difficultas, quia huiusmodi cognitio imperfecta videtur, & superflua animæ Christi, quæ omnia videbat in Verbo. Quid enim attinet, per testimonium etiam euidenter audire, aliquid esse futurum, quod quis clare videt, prout in se futurum est? Respondetur, hunc modum cognitionis posse dici imperfectum *negatiue*, id est, minus perfectum, quam sit ipsa visio intuitiua: non tamen *privatiue*, quia nullam maiorem perfectionem excludit, & in suo genere perfectionem magnam continet, includit enim distinctam cognitionem rerum singularium, quæ futuræ sunt, & eo modo, quo futuræ sunt, & continet etiam aliquam euidentiam illius veritatis, scilicet, quod tales res futuræ sunt. At proinde non est ita imperfectus hic modus cognoscendi, vt Christo repugnet. Superfluous autem erit, si prior est possibilis, nam sufficit vnus modus cognoscendi hæc futura in proprio genere, ille autem erit per simplicem eorum intuitionem, si possibilis est: si autem talis intuitio non esset possibilis, vel non esset data animæ Christi, altera reuelatio non esset superflua, nam talis cognitio ad plura esset utilis, scilicet, ad perfectam prudentiam, & providentiam, & alia, quæ supra dicta sunt.

Ex his, quæ de futuris dicta sunt, intelligi potest, quomodo per hanc scientiam cognoscat anima Christi res præteritas tali tempore, & modo fuisse. Dupliciter enim potest huiusmodi præteritum cognosci. Vno modo per modum memoriz relicte ex præcedenti cognitione. Et hic modus in præsentia difficultate primum non potest esse vniuersalis, quia non omnia præterita actu fuerunt cognita, vel considerata ab anima Christi, quando fuerunt præsentia, quod in ijs præsertim, quæ fuerunt ante, quam illa anima crearetur, est manifestissimum, & deinde hic motus memoriz (vt ego opinor) non pertinet pure ad scientiam infusam, vt sic. Necessarium est enim, vt quis possit recordari præteritorum ex vi præcedentis cognitionis, vt ex illa aliquid in memoria relictum sit, quod sit principium illius recordationis, & quoad hoc miscetur aliquid scientiæ acquisitæ, seu experientiæ, saltem intellectuales, quamuis illud, quod per hanc memoriam acquiritur, possit esse supernaturale, si à supernaturali actu relictum sit. Alio ergo modo potest præteritum cognosci in se, vel in sua causa, ex vi solius luminis, & specierum infusarum, & hoc modo existimo, eandem esse rationem in cognoscendis præteritis effectibus liberis, seu contingentibus, quæ est in futuris, & ita non minus pertinet ad donum prophetiæ, hæc quam illa. Et ratio est, quia post quas res præterijt, iam non magis habet esse, quam res futura, & sicut propositio de præterito est determinate vera, quia res aliquando iam fuit, ita propositio de futuro, est etiam determinate vera, quia res aliquando erit. Cognouit ergo

Fr. Suarez, Tom. 1.

anima Christi hæc præterita altero ex duobus modis, quibus diximus cognouisse futura: qui facile possunt applicari, seruata proportionem, & posterior videtur vniuersalior, nam quod mundus, verbi gratia, tali die inceperit, cum ex sola Dei voluntate dependere, non videtur posse in se intuitiue videri per solam scientiam infusam, quæ non videtur ipsa voluntas Dei. Et ideo, saltem in huiusmodi effectibus, videtur necessaria euidentia testificantis.

SECTIO III.

Vtrum res supernaturales, seu mysteria gratiæ continentur sub obiecto huius scientiæ.

In hac re explicanda fere nulla est difficultas, nam propter has res cognoscendas videtur præsertim posita hæc scientia, vnde illæ videntur esse quasi obiectum maxime proprium, & accommodatum tali scientiæ.

Dicendum est ergo, cognouisse animam Christi per hanc scientiam quidditatiue, & intuitiue, res creatas supernaturales in substantia, aut modo suo, per proprias earum species, & in proprio genere. Ita sentit D. Thom. hic, & Doctores in. 3. d. 14. neque in hoc inuenio contradicentem; & ratio est, quia istæ res sunt finitæ perfectionis, ergo possunt representari, prout in se sunt, per species creatas eiusdem ordinis, ergo possunt etiam lumine finito eiusdem ordinis clare, & quidditatiue cognosci, ergo potuit communicari animæ Christi huiusmodi scientia harum rerum, ergo communicata est. Probatur hæc vltima consequentia. Primo, quia (vt ostensum est) deuit, vt hæc omnia perfecte cognosceret, non tantum in Verba, sed etiam in principio genere. Secundo, quia, cum ipse sit autor gratiæ, & supernaturalium mysteriorum, debuit habere perfectam scientiam eorum. Tertio, quia lumen huius scientiæ, fuit superioris ordinis (vt supra dictum est) & habuit species intelligibiles proportionatas, ergo.

1. Obiectio.

Sed obijciat primo aliquis de gratia, quæ essentialiter est participatio quædam diuinæ naturæ, vnde non videtur posse quidditatiue cognosci, nisi cognita eodem modo diuina natura, quod non fit nisi per beatam visionem. Respondetur tamen, negando consequentiam, quia etiam omne ens est participatio primi entis, & omnis intellectus creatus est participatio increati intellectus, & tamē possunt in proprio genere cognosci: dicitur ergo gratia participatio diuinæ naturæ, non quia eius essentia consistat in aliqua habitudine diuinæ naturæ, vt ratione illius habitudinis cognosci non possit sine clara cognitione diuinæ naturæ, sed vel quia à diuina natura, vt à propria causa efficiente, & exemplari procedit: vel simul etiam, quia maiorem quandam similitudinem, & singularem conuenientiam habet cum diuina natura, quia est superioris & diuini ordinis. Sicut lumen solis est participatio lucis, & tamen videri & cognosci potest, non visa luce.

2. Obiectio.

Secundo tamen obijci, aut quæri potest de ipsa visione beata, quæ res est creata, & supernaturalis, & tamen videri non potest per hanc scientiam, sed solum per visionem Dei, atq; adeo se ipsa: quia, cum essentialiter terminetur ad Deum, vt præsentem, non videtur posse exacte cognosci, nisi illo actu, quo simul videatur Deus. Respondetur, sermonem esse posse, vel de visionibus aliorum Beatorum, vel de propria visione ipsius animæ Christi. Primo ergo, quoad visiones aliorum, probabile mihi videtur, potuisse in proprio genere cognosci per hanc scientiam per proprias species, atque adeo per propriam cognitionem, distinctam à visione ipsius Dei. Cum enim illa visio sit qualitas creata, distincta à Deo, & in se finita, nihil repugnat in se ipsa videri, & cognosci per propriam speciem, & cognitionem, distinctam à cognitione Dei, quia licet illa visio habeat

Respondio.

Pp 3

quandam

quandam habitudinem transcendentalem ad Deum, non propterea necesse est videri clare Deum ad videndam hanc visionem, & habitudinem eius: satis enim erit quasi abstractiue cognosci in illa, & per illam, Deum ipsum, cum Deus solum sit terminus quasi extrinsecus illius habitudinis.

Obiectio.

Responsio.

Dices. Illa visio est similitudo Dei, & repræsentat illum; ergo, visa illa, necessarium est in illa videri Deum. Respondetur, negando consequentiam, quia illa visio non est similitudo obiectiua, sed solum est ratio cognoscendi, informans intellectum: unde licet obiectiue cognoscatur, si tamen ipsa non informat intellectum, non constituit videntem: unde non est necesse videre Deum, prout in se est, sicut potest clare videri aliqua species intelligibilis, non clare visa re, quam repræsentat: vel sicut actus charitatis, quamvis tendat in Deum, ut in se est, videri tamen potest, non visio Deo; idem maior ratione dicendum est de habitu, vel de ipso lumine glorie, quod non tam proxime, & actualiter respicit Deum, sicut ipsa visio.

Secundo, quoad propriam visionem ipsiusmet animæ Christi, dicendum est, non fuisse necessarium alium actum, sed per ipsummet, illum clare cognoscere & intueri, quia ille actus est perfectissimus, & maxime immaterialis, & in se ipsum reflectitur: sicut etiam non videtur ille actus per speciem intelligibilem à se distinctam, sed se ipso. Possimus tamen distinguere illum actum, vel quatenus directe terminatur ad Verbum, vel quatenus quasi concomitanter est visio sui ipsius: nam sub hac secunda ratione est cognitio sui, non in Verbo, sed in se ipso; & sub hac ratione dici potest quodam modo visio sui in proprio genere. Unde est etiam probabile, per illam visionem posse ad eandem modum videri visiones aliorum Beatorum: quia & habent inter se magnam similitudinem, & illa visio, eum sit altioris ordinis, videtur habere vim, ut per idem principium cognoscat, & se ipsam, & rationem suam specificam, & reliqua indiuidua sub illa contenta. Probabilior tamen videtur prior modus, & ad intelligendum faciliior.

Dubium.

Tertio tandem querat aliquis de mysterio Incarnationis, an cadat etiam sub obiectum huius scientiæ, & possit per illam cognosci. Et quidem, si loquamur de mysterio, ut includit totum integrum terminum suum, sic certum est, non posse clare videri, aut scire per hanc scientiam, nam includit ipsam personam Verbi, quæ non nisi per visionem beatam videri potest. Difficultas ergo solum potest esse de modo vñionis, qui est in humanitate, an possit per hanc scientiam clare videri: videtur enim non posse: tum quia est quasi actualis in existentia, & adhæsit humanitati ad Verbum: non ergo videri potest nisi in Verbo: tum etiam, quia est superioris ordinis, quam gratia vel omnes res aliæ supernaturales. Nihilominus probabilius videtur, etiam hunc modum contineri sub obiecto huius scientiæ, quia simpliciter est res creata, & ideo non repugnat cognosci per scientiam in proprio genere. Deinde, quia sicut hic modus est actualis coniunctio cum Verbo, ita visio est actualis coniunctio in suo ordine cum Deo: & respectu utriusque Verbum seu Deus se habet ut terminus cuiusdam habitudinis transcendentis: ergo est eadem ratio de utroque. Denique non videtur repugnare, ut videatur clare aliquod accidens, & modus inhærentiæ eius, non videndo clare subiectum, cui inhæret: sic ergo esse potest in proposito. Verum est tamen, hæc omnia, quæ dicunt intrinsecam habitudinem ad Deum, prout in se est, non ita exacte & perfecte cognosci, quantum ex parte sua cognosci possunt, extra visionem claram ipsius Dei: quia habitudo ad aliquem terminum, tanto perfectius cognoscitur, ceteris paribus, quanto & ipse terminus perfectius videtur, & ideo, licet hæc omnia videri possint, & quidditatiue cognosci per

Responsio.

hanc scientiam non tamen comprehensue. Et in hoc potest constitui differentia inter hunc modum vñionis, & modum existendi, quem habet corpus Christi in Eucharistia: hic enim, cum sit quasi absolutus, & non pendens, per se loquendo, in suo esse, vel in cognitione, à diuina persona tanquam à termino, potest per hanc scientiam, non solum videri, prout in se est, sed etiam comprehendi. Et ex his facile iudicari potest de alijs supernaturalibus rebus, seu mysterijs creatis.

SECTIO IV.

Utrum omnes effectus possibiles diuina omnipotentia ad eam sub hanc scientiam,

Para negatiua huius questionis, quamuis non expressè dicatur, videtur tamen supponi à D. Thoma Caetano, & alijs hoc loco: Durando, Ricardo, & alijs. d. 14. Marfil. q. 10. sentiunt enim, Christum non cognouisse plura per scientiam infusam, quam per beatam; & August. ubiq. significat, scientiam matutinam, & vespertinam circa easdem res versari. Et probari potest, quia videtur impossibile, scientiam finitam hæc omnia possibilia actu sub se comprehendere. Primo, quia oporteret lumen talis scientiæ habere infinitum augmentum intentionis: probò, quia illud lumen non ex vi solius perfectionis specificæ & indiuisibilis extenditur ad omnia illa obiecta: tum, quia est qualitas quedam indiuisibilis, & remissibilis: ergo, quo fuerit perfectior, vel minus perfecta, eo poterit ad plura, vel pauciora obiecta extendi: tum etiam, quia alias quicunq. haberet lumen talis speciei, cognoscere posset hæc omnia possibilia: ergo potest dari lumen huius scientiæ tam paruum seu remissum, ut non se extendat ad cognoscendos omnes effectus possibiles: ergo illud lumen sufficit ad tot effectus cognoscendos, & non plures: ergo, ut se extendat ad plures, necesse est augeri seu intendi: ergo, ut extendatur ad omnes possibiles, necesse est, ut augmentum eius in infinitum simpliciter procedat, persistendo semper intra eandem speciem scientiæ, & luminis: atque adeo, si anima Christi iam habet totum hoc lumen, necesse est, esse infinitum.

Quod si dicatur, hoc lumen, qualecunq. sit, de se sufficere ad omnia hæc possibilia cognoscenda, si omnium habeat species, sicut lumen intellectus sufficit ad omnia naturalia. Contra hoc fere eodem modo obijci potest, quia oportebit ad repræsentandas omnes res possibiles, infinitas species intelligibiles infundi, quia non possunt res tam variz, tamq. diuersæ, quæ non in vno aliquo obiecto superiori, sed in se ipsis repræsentantur, per vnā speciem, nec per finitum numerum specierum repræsentari. Et augeat difficultas, quia si Christus per hanc scientiam cognosceret hæc omnia, comprehenderet essentiam Dei, quandoquidem cognoscit totum eius obiectum, illudq. comprehendit. Quod confirmatur, quia multi sunt effectus possibiles, qui pendunt ex sola efficacia diuinæ omnipotentis, & in creaturis nihil supponunt, præter non repugnantiam, seu obedientialem potentiam.

Contrariam sententiam tueri videntur Magister, Alexander Alenf. & alij, qui dicunt, animam Christi habuisse scientiam horum omnium possibilium. Non enim hoc limitant ad scientiam beatam, & videtur multo verisimilius in hac scientia infusa: quia, quod per hanc scientiam hæc omnia cognoscantur, nullam inuoluit repugnantiam: non est ergo hæc perfectio animæ Christi neganda, cum aliqui consentanea videatur his, quæ in Scriptura, & Patribus dicuntur de Christo, scilicet, quod omnia cognoscatur, & quod in eo sint omnes thesauri sapientiæ, & scientiæ Dei, & similia: & quia hoc modo tota capacitas intellectus Christi, tam naturalis, quam obedientialis, verius